

Teresa H. Bednarczyk

Rozwój finansowy gospodarki polskiej na tle innych krajów

Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio H, Oeconomia 45/2,
37-45

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

TERESA H. BEDNARCZYK

Rozwój finansowy gospodarki polskiej na tle innych krajów

Financial development in polish economy in comparison to other countries

Wstęp

We współczesnej literaturze ekonomicznej rozwój finansowy rozważany jest przynajmniej w dwóch aspektach. Z jednej strony jako jeden z kluczowych czynników długookresowego wzrostu gospodarczego, z drugiej zaś strony – jako czynnik zakłócający przebieg procesów gospodarczych. W świetle teorii rynki i pośrednicy finansowi są niezbędni w gospodarce z powodu dwóch typów zakłóceń rynkowych: asymetrycznego rozmieszczenia informacji między podmiotami rynku i związanego z tym ryzyka pokusy nadużycia przewagi informacyjnej oraz kosztów informacji i kosztów transakcyjnych. Rynki i pośrednicy finansowi pomagają pokonywać te problemy, dzięki czemu przyczyniają się do bardziej efektywnego działania rynków czynników produkcji i dóbr finalnych, a tym samym wspierają wzrost gospodarczy. Bardziej rozwinięty system finansowy prowadzi do zgromadzenia większych oszczędności i lokowania ich w przedsięwzięcia inwestycyjne o wyższej stopie zwrotu, a przez to pośrednio wpływa na długookresowy wzrost gospodarczy. Niestety w okresach krótkich możliwy jest negatywny wpływ rozwoju systemu finansowego na gospodarkę z powodu kreowania przez niego niestabilności finansowej, ale nie jest to sytuacja nieuchronna.

Pomimo ważności omawianego zagadnienia w literaturze brakuje jednolitej definicji rozwoju systemu finansowego kraju. Jedną z praktycznych propozycji rozwiązania tego problemu jest indeks rozwoju finansowego (*The Financial Development Index – FDI*), opracowany przez Światowe Forum Ekonomiczne (*World Economic Forum*), za pomocą którego w sposób syntetyczny i kompleksowy dokonano pomiaru rozwoju

finansowego ponad 50 krajów świata, o różnym poziomie rozwoju gospodarczego. Celem opracowania jest omówienie różnych aspektów i czynników branych pod uwagę w konstruowaniu tego indeksu. Końcowym rezultatem opracowania jest ocena stopnia rozwoju finansowego gospodarki polskiej na tle innych badanych krajów, ze szczególnym uwzględnieniem oceny rozwoju sektora ubezpieczeń.

1. Pojęcie i istota rozwoju finansowego

Pokaźny i ciągle zwiększający się dorobek literaturowy z dziedziny ekonomii i finansów, głównie o charakterze empirycznym, świadczy na korzyść hipotezy, iż poziom finansowego rozwoju kraju wpływa pozytywnie na jego długookresowy wzrost gospodarczy¹.

Pomimo niekwestionowanej dzisiaj ważności tego zagadnienia kategoria rozwoju finansowego bardzo rzadko definiowana jest wprost. Według *Słownika języka polskiego* słowo rozwój oznacza proces przeobrażeń, zmian zachodzących w różnych dziedzinach, polegających na przechodzeniu do stanu lub form bardziej złożonych lub pod pewnym względem doskonalszych². Rozwój finansowy w rozumieniu ogólnym jest to długotrwały proces wzrostu doskonalenia rynków, instytucji i instrumentów finansowych ukierunkowany na podwyższanie efektywności ich funkcjonowania lub stosowania oraz powiększanie wolumenu transakcji finansowych³. Według J.D. Pischke rozwój finansowy składa się z działań innowacyjnych i racjonalizujących instrumenty i kontrakty już istniejące w kierunku zwiększania ich efektywności oraz płynności, tak aby rozszerzyć wolumen obrotu nimi i dotrzeć z nimi do nowych rynków i klientów. Według Roubinii i Sala-i-Martin rozwój finansowy pojmowany jest dość wąsko i rozpatrywany jako redukcja kosztów transakcyjnych konwersji aktywów niepłynnych na aktywa płynne. Im bardziej zaawansowany jest rozwój finansowy, tym mniejsze jest zapotrzebowanie ludności na pieniądź, gdyż mniejsze są wtedy koszty krańcowe jego posiadania⁴.

Według raportu Światowego Forum Ekonomicznego⁵ rozwój finansowy, inaczej rozwój systemu finansowego⁶, definiowany jest jako wzrost efektywności pośredników i rynków finansowych oraz pogłębianie i poszerzanie dostępu do kapitału i usług finansowych. Efektywność ta mierzona jest za pomocą różnych miar, takich jak m.in.: sze-

¹ A. Winkler, *The Dual Role of Financial Markets in Economic Development: Engine of Growth and Source of Instability*, "IPC Working Paper" 1998, nr 18, s.18.

² *Słownik języka polskiego*, red. M. Szymczak, PWN, Warszawa, 1993, s. 123.

³ J. Kulawik, *Rozwój finansowy a wzrost i rozwój ekonomiczny*, „Bank i Kredyt” 1998, nr 1-2, s. 31-32.

⁴ Podaję za: J. Kulawik, wyd. cyt., s. 31.

⁵ Światowe Forum Ekonomiczne wydało dwie edycje raportu na temat rozwoju finansowego 52 wybranych krajów świata w 2008 r. oraz 55 krajów w roku 2009, por. *The Financial Development Report 2009*, World Economic Forum, <https://members.weforum.org/pdf/FinancialDevelopmentReport/2009.pdf>

⁶ System finansowy rozumiany jest tutaj jako zespół rynków i instytucji finansowych oraz norm, zasad i przepisów je regulujących.

rokość, głębokość, efektywność i stabilność systemu finansowego. Do rozwoju systemu finansowego przyczynia się przede wszystkim rozwój działalności pośredników oraz rynków finansowych, wspieranych przez środowisko instytucjonalne i biznesowe. Rozwój finansowy prowadzi do lepszego dostępu podmiotów gospodarujących do kapitału i usług finansowych. Generalnie im wyższy poziom rozwoju finansowego i łatwiejszy dostęp do usług finansowych, tym wyższy długookresowy wzrost gospodarczy kraju.

Indeks rozwoju finansowego krajów powstał przy udziale naukowców i praktyków. Mierzy on w sposób wieloaspektowy a jednocześnie syntetyczny poziom rozwoju finansowego badanych krajów. Pomiar ten dotyczy siedmiu kluczowych aspektów rozwoju, które zostały sprowadzone do trzech grup. Grupa pierwsza uwzględnia trzy aspekty: środowisko instytucjonalne, środowisko biznesowe oraz stabilność finansowa. Grupa druga – pośrednictwo finansowe (*financial intermediation*) obejmuje takie aspekty, jak: rozwój usług bankowych, rozwój usług pośredników niebankowych oraz rozwój rynków finansowych. Grupa trzecia – dostęp do finansów (*financial access*), która mierzy dostęp do kapitału i usług finansowych, zarówno dla gospodarstw domowych, jak i dla różnego rodzaju przedsiębiorstw.

2. Aspekty rozwoju finansowego

2.1. Czynniki instytucjonalne

Aspekt pierwszy – środowisko instytucjonalne – obejmuje ocenę systemu prawnego i systemu regulacji danego kraju, który rzutuje na zakres pośrednictwa finansowego, czyli jego szerokość i głębokość oraz efektywność pośredników, rynków i usług finansowych. Jak potwierdzają badania empiryczne, system prawny należy do podstawowych czynników szeroko rozumianego rozwoju finansowego⁷. Regulacje we współczesnej gospodarce rynkowej koegzystują z działaniem mechanizmu rynkowego, a zasadniczą przesłanką ich stosowania są niedoskonałości rynku⁸. W dyskusji literaturowej wciąż aktualny i nierozwiązany pozostaje problem, jak daleko powinna pójść deregulacja sektora finansowego, aby utrzymać bezpieczny i wydolny system finansowy oraz skutecznie korygować niesprawności mechanizmów rynkowych i promować równorzędną konkurencję⁹. Argumentów na rzecz utrzymywania a nawet

⁷ R. Levine, *Bank-based or market-based financial systems: which is better?*, "William Davidson Working Paper" 2002, nr 442, s. 23, <http://wdi.umich.edu/files/publications/workingpapers/wp442.pdf>

⁸ Termin regulacje rozumiany jest tutaj jako zespół norm, zasad i przepisów, którym podporządkowane jest funkcjonowanie instytucji i rynków finansowych. Regulacje wyznaczają sposoby działania i zachowania tych podmiotów. Większość regulacji ma charakter przymusowy (ich źródłem jest władztwo publiczne), niektóre mają charakter dobrowolny (samoregulacje, autoregulacje).

⁹ Na temat merytorycznej jakości regulacji rynku ubezpieczeniowego wypowiadają się m.in.: H.D.Skipper, R.W.Klein, *Insurance Regulation In the Public Interest: the Path Towards Solvet, Competitive Markets*, Centre for Risk Management and Insurance Research, Georgia State University, Atlanta 1999, August, s. 23-30.

wzmacniania regulacji gospodarek dostarczają skutki kryzysów finansowych z lat 2001-2003 oraz obecnego, globalnego kryzysu finansowo-gospodarczego. Charakter działalności sektora finansowego wymaga bowiem zachowania szczególnego bezpieczeństwa i stabilizacji.

Drugi aspekt (filar) pomiaru finansowego rozwoju dotyczy środowiska biznesowego i oceny dostępności do kapitału ludzkiego, wykształconego w kierunku pracy w sektorze finansowym, infrastruktury fizycznej i technologicznej oraz pozostałych aspektów, takich jak podatki oraz koszty prowadzenia działalności w pośrednictwie finansowym. Badania empiryczne pokazują pozytywną korelację pomiędzy jakością kapitału ludzkiego i poziomem finansowego rozwoju¹⁰. Inne badania wskazują na to, że jakość publicznej infrastruktury rzeczowej i technologicznej odgrywa ważną rolę w procesie zwiększania akumulacji kapitału prywatnego¹¹.

Trzeci aspekt finansowego rozwoju to stabilność systemu finansowego. Ocenia się tutaj ryzyko kryzysów trojakiego rodzaju: kryzysu walutowego, kryzysu systemu bankowego oraz kryzysu finansów publicznych. Dla oceny stabilności walutowej (ryzyka kryzysu walutowego) kraju bierze się pod uwagę: zmienność w czasie kursu walutowego, bilans rachunków bieżących w relacji do PKB, wrażliwość gospodarki na zmiany kursu dolara, dług zewnętrzny w relacji do PKB (dla krajów rozwijających się) oraz inwestycje międzynarodowe netto (dla krajów wysoko rozwiniętych). Stabilność systemu bankowego mierzona jest za pomocą częstotliwości występowania kryzysów bankowych (począwszy od roku 1970). Badania empiryczne w tej dziedzinie dostarczają wniosków, z którymi należałoby się zgodzić, że rozwój systemu finansowego wpływa pozytywnie na wzrost gospodarczy w okresach długich, zaś w okresach krótkich możliwy jest negatywny wpływ rozwoju systemu finansowego z powodu kreowania przez niego niestabilności finansowej¹².

2.2. Jakość pośrednictwa finansowego

Druga grupa aspektów branych pod uwagę przy ocenie poziomu rozwoju sektora finansowego to: ocena rozmiaru pośredników finansowych oraz rozwój rynków finansowych. Wychodzi się z założenia, że im większy system bankowy, tym więcej kapitału może przesunąć od oszczędzających do inwestorów, tym większy jest jego wpływ na wzrost gospodarczy.

Piąty aspekt brany pod uwagę przy konstrukcji wskaźnika rozwoju systemu finansowego to rozwój niebankowych pośredników finansowych. Odgrywają one ważną

¹⁰ J.F. Outreville, *Financial Development, Human Capital and Political Stability*, "UNCTAD Discussion Paper" 1999, nr 142, Geneva: United Nations Conference on Trade and Development.

¹¹ R.J. Barro, *Economic Growth in a Cross Section of Countries*, "The Quarterly Journal of Economics" 1991, nr 106 (2), s. 407-443, dostępne na: www.nyu.edu/econ/user/debraj/Courses/Readings/BarroGrowth.pdf.

¹² N. Loayza, R. Rancière, *Financial Development, Financial Fragility, and Growth*, 2002, www.crei.cat/people/ranciere/wpapers/paper2.pdf

rolę w systemie finansowym. Z jednej strony uzupełniają rolę banków komercyjnych poprzez wypełnienie luki w zakresie określonych usług finansowych. Z drugiej zaś strony konkurują z bankami komercyjnymi i zmuszają je do bardziej skutecznego dostosowywania ich oferty do potrzeb klientów. Dobrze rozwinięty pozabankowy sektor finansowy jest postrzegany jako ważny element zdrowego i wydajnego systemu finansowego, który pomaga poszerzać i pogłębiać system finansowy, a przez to może zapewnić solidne podstawy dla wzrostu gospodarczego i dobrobytu w gospodarce. Pozytywnym skutkiem działalności pozabankowych pośredników finansowych są zmiany w strukturze depozytów w gospodarce, a tym samym większa ilość środków dostępnych na kredyty dla przedsiębiorstw. Niestety niedostateczny nadzór tych instytucji może stanowić element zagrożenia dla stabilności całego systemu finansowego.

Szósty aspekt brany pod uwagę przy ocenie rozwoju finansowego to dojrzałość rynków finansowych. Analizuje się tutaj poziom rozwoju rynku akcji, rynku obligacji (korporacyjnych i skarbowych), rynku walutowego oraz rynku derywatów. W świetle wybranych teorii ekonomicznych rozwój rynku akcji sprzyja długoterminowemu wzrostowi gospodarczemu poprzez promowanie specjalizacji, nabywanie i rozpowszechnianie informacji¹³. W ostatnich latach, zarówno w krajach wysoko rozwiniętych, jak i rozwijających się rynki finansowe odgrywają coraz większą rolę w alokacji oszczędności w kapitał¹⁴. Podjęte w ostatnich latach badania pokazują, że również rynek obligacji odgrywa ważną rolę w finansowym rozwoju kraju i efektywnej alokacji kapitału. Spotyka się hipotezy, że kapitalizacja rynku obligacji jest równie ważna jak kapitalizacja rynku akcji¹⁵. Rynek derywatów odgrywa o tyle ważną rolę w konstrukcji wskaźnika rozwoju finansowego, że może znacząco usprawniać proces zarządzania i dywersyfikacji ryzyka. W przyjętej metodologii zakłada się, że rozwinięty rynek derywatów podnosi zaufanie inwestorów zagranicznych i instytucji finansowych oraz zachęca ich do udziału w operacjach finansowych na tym rynku. Rynek derywatów jest generalnie słabo rozwinięty w krajach wschodzących, a wzmocnienie środowiska prawnego i regulacyjnego może tam zwiększać rozwój tego segmentu rynku finansowego. Niestety w ostatnim czasie rynek derywatów wykazał się nieefektywnością i stał się jedną z przyczyn globalnego kryzysu finansowego.

Liczne badania empiryczne, wykorzystujące metody ekonometryczne, wskazują, że płynność na rynku akcji jest pozytywnie i statystycznie istotnie skorelo-

¹³ D. Diamond, *Financial Intermediation and Delegated Monitoring*, „Review of Economic Studies” 1984, nr 51(3), s. 393-414. <http://faculty.chicagobooth.edu/douglas.diamond/research/fidm%20small.pdf>; Greenwood J., B. Jovanovic, *Financial Development, Growth and the Distribution of Income*, „Journal of Political Economy” 1990, nr 98(5). <http://www.isid.ac.in/~tridip/Teaching/DevEco/Readings/07Finance/01Greenwood&Jovanovic-JPE1990.pdf>.

¹⁴ Ch. Noyer, *Financial Systems for Economic Growth*, referat wygłoszony na trzeciej konferencji z cyklu Stabilność monetarna, 6-7 czerwiec 2006, Frankfurt n/Menem, www.bundesbank.de/download/vfz/konferenzen/20060706_07_frankfurt/paper1_noyer.pdf.

¹⁵ G. Fink, P. Haiss, S. Hristoforova, *Bond Markets and Economic Growth*, Research Institute for European Affairs, „Working Papers” 2003, nr 49, dostępny na: epub.wu.ac.at/1238/1/document.pdf

wana z akumulacją kapitału, wzrostem wydajności oraz bieżącą i przyszłą stopą wzrostu gospodarczego¹⁶. Zakłady ubezpieczeń, poszerzając krąg pośredników finansowych, przyczyniają się również do lepszej płynności rynków finansowych, przez co ułatwiają sprawny przepływ funduszy do projektów kumulujących kapitał rzeczowy. W ten sposób przyczyniają się do ograniczania marnotrawstwa zasobów gospodarczych¹⁷.

Ostatnim kryterium branym pod uwagę przy pomiarze rozwoju finansowego kraju jest dostęp do usług finansowych. Empirycznie dowiedziono, że lepszy dostęp do usług finansowych zwykle przekładał się na wzrost gospodarczy. Obecność usług finansowych odzwierciedlona przez rozmiar i głębokość poszczególnych segmentów rynku finansowego nie oznacza automatycznie ich dostępności dla różnych podmiotów (potencjalnych użytkowników). Mierzac dostęp dużych użytkowników do usług finansowych, bierze się pod uwagę dostępność do usług *venture capital*, dostępność do lokalnego rynku akcji, do kredytów i pożyczek oraz ogólny poziom rozwoju rynku. Ocena bardziej szczegółowa obejmuje takie miary, jak: ilość rachunków bankowych, liczba automatów i maszyn kasjerskich, liczba punktów sprzedażowych. Miary te pozwalają ocenić poziom dostępu do kapitału ze strony gospodarstw domowych oraz małych przedsiębiorstw, który również może przyczyniać się do wzrostu i rozwoju kraju.

3. Wskaźniki rozwoju finansowego Polski na tle innych krajów

Analiza rankingu wskaźników rozwoju finansowego (FDI) dla badanych krajów, które zostały zestawione w tabeli 1, pozwala wyciągnąć kilka wniosków:

- W 2009 r. gospodarka Stanów Zjednoczonych utraciła pozycję lidera pod względem rozwoju finansowego.
- Najbardziej rozwinięty system finansowy w tym roku miała gospodarka Wielkiej Brytanii, a na drugim miejscu uplasowała się gospodarka Australii (w 2008 r. miała miejsce 11).
- Polska pod względem rozwoju finansowego zajęła aż 39 miejsce, przesunęła się jednak o dwa miejsca w górę względem roku 2008.
- Najgorzej rozwinięty system finansowy jest w gospodarce Ukrainy, Bangladeszu i Wenezueli.

---

¹⁶ R. Levine, S. Zervos, *Stock Markets, Banks and Economic Growth*, <http://www.worldbank.org/html/prddr/prdhome/pdf/1690.pdf>.

¹⁷ Na ten temat por. m.in.: P. Arestis and P. Demetriades, *Financial Development and Economic Growth: Assessing the Evidence*, "Economic Journal" 1997, nr 107 (442), s. 783-799; R. Levine and S. Zervos, *Stock Market Development and Long-Run Growth*, "World Bank Economic Review 1996", nr 10 (2), s. 323-339; R. Levine and S. Zervos, *Stock Markets, Banks and Economic Growth*, "American Economic Review 1998", nr 88 (3), s. 537-558.

Tabela 1. Ocena rozwoju finansowego wybranych krajów w latach 2008-2009

Wyszczególnienie	2009 miejsce w rankingu (1-55)	2008 miejsce w rankingu (1-55)	Liczba punktów w 2009 r. (w skali od 1 do 7)
Wielka Brytania	1	2	5,28
Australia	2	11	5,13
USA	3	1	5,12
Singapur	4	10	5,03
Hong-Kong	5	8	4,97
Canada	6	5	4,96
Szwajcaria	7	7	4,91
Holandia	8	9	4,85
Japonia	9	4	4,64
Dania	10	.	4,64
.....	...	...	...
Polska	39	41	3,27
...	...	...	...
Ukraina	53	51	2,71
Bangladesz *	54	.	2,57
Wenezuela	55	52	2,52

*W 2008 r. badaniom poddano 52 kraje, rozwój finansowy Bangladeszu nie był oceniany, zaś w roku 2009 – oceniano 55 krajów.

Źródło: *The Financial Development Report 2009*, World Economic Forum, s. s. xiii, <https://members.weforum.org/pdf/FinancialDevelopmentReport/2009.pdf>

Analizując bardziej szczegółowo komponenty indeksu rozwoju finansowego Polski, należałoby stwierdzić, że najwięcej punktów uzyskała nasza gospodarka w ocenie stabilności finansowej i środowiska biznesowego, a najmniej za rozwój usług pozabankowych instytucji finansowych i rynków finansowych (por. dane w tabeli 2). Pod względem stabilności finansowej gospodarka polska wypadła nieco lepiej niż pod względem ogólnego rozwoju finansowego, plasując się na miejscu 26.

Rynek ubezpieczeń gospodarczych w Polsce, w ciągu ostatnich dwóch dekad przeszedł głęboką transformację, zarówno o charakterze ilościowym, jak i podmiotowo-strukturalnym. Ubezpieczyciele biorą czynny udział w kreowaniu płynności finansowej i ułatwiają proces osiągania korzyści skali z inwestycji, przez co usprawniają

ogólną efektywność finansową¹⁸. W literaturze zwraca się uwagę na określoną ważną rolę ubezpieczeń życiowych oraz ubezpieczeń zdrowotnych w mobilizowaniu mało płynnych (długoterminowych) oszczędności, co długookresowo pozytywnie wpływa na wzrost gospodarczy.

Tabela 2. Komponenty indeksu finansowego rozwoju dla Polski za rok 2009

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba punktów (w skali od 1 do 7)	Miejsce w rankingu (1- 55)
1	Środowisko instytucjonalne	3,9	37
2	Środowisko biznesowe	4,3	33
3	Stabilność finansowa	4,8	26
4	Usługi bankowych instytucji finansowych	3,2	38
5	Usługi pozabankowych instytucji finansowych	1,7	46
6	Rynki finansowe	1,8	38
7	Dostęp do usług finansowych	3,1	34

Źródło: Jak w tabeli 1, s. 204-205.

Tabela 3. Ocena finansowego rozwoju sektora ubezpieczeń w Polsce w 2009 roku

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba punktów (w skali od 1 do 7)	Miejsce w rankingu (1- 55)
1	Usługi pozabankowych instytucji finansowych w tym:	1,7	46
	• sektor ubezpieczeń	2,6	29
	• składka ubezpieczeniowa	.	27
	• wskaźnik gęstości ubezpieczeń	.	28
	• wzrost realnej składki ubezpieczeniowej	.	16
	• wskaźnik penetracji ubezpieczeń	.	27
	• udział wartości dodanej ubezpieczeń w PKB	.	21
		.	

Źródło: Jak w tabeli 1, s. 207.

Jako miary rozwoju sektora ubezpieczeń przyjęto: wartość składki z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich, realny wzrost składki z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich, współczynnik gęstości ubezpieczeń (składka ubezpieczeniowa na mieszkańca), współczynnik penetracji ubezpieczeń (udział składki w PKB), udział wartości dodanej sektora ubezpieczeń w PKB. Pod względem rozwoju sektora ubezpieczeń Polska zajęła

¹⁸ J. J. Lin, *The Nature and Importance of Insurance*, College of Commerce at National Chengchi University, dostępne na: <http://www.pptsearch.net/details-20-the-nature-and-importance-of-insurance-362265.html>

znacznie wyższe miejsce, niż w rankingu ogólnym (por. tabela 3). Szczególnie wysokie 16 miejsce zajęła Polska pod względem realnego wzrostu składki ubezpieczeniowej.

Zakończenie

Zaprezentowane rozważania wskazują, że pomimo dość częstego używania w literaturze terminu rozwój finansowy, stosunkowo mało badań dotyczy jego pomiaru. Indeks *FDI* stał się jedną z praktycznych propozycji rozwiązania tego problemu. Według zastosowanej metodologii badawczej okazało się, że w 2009 r. najbardziej rozwinięty system finansowy miała gospodarka Wielkiej Brytanii (1 miejsce w rankingu i 5,28 punktów), a najgorzej gospodarka Wenezueli (55 miejsce i 2,52 punkty). Gospodarka polska znalazła się na miejscu 39 – 3,27 punktów. System finansowy w Czechach (33 miejsce) i na Słowacji (37) został oceniony wyżej niż w Polsce. Na tle ogólnego rozwoju systemu finansowego w Polsce znacznie lepiej przedstawia się rozwój sektora ubezpieczeń – 20 miejsce w rankingu i 2,6 punktów.

Financial development in polish economy in comparison to other countries

Economic theory implies that development of financial markets and intermediaries is a key factor in economic growth, because it affects capital accumulation and technological innovation. Greater financial development leads to greater mobilization of savings. Despite the prominence of this topic in economic growth literature, there is still little agreement about how to define and measure financial system's development.

This paper discusses the Financial Development Index (FDI), which measures various aspects of development: factors, policies, institutions, markets and services; the variety, size, depth, and efficiency of the intermediaries and financial markets, capital availability and access to financial services. Finally, we evaluate the degree of financial development in Polish economy with comparison to other world countries.